

Оснивање и дефекти Европске монетарне уније (ЕМУ)

Аутори који се баве актуелним приликама у ЕУ готово су сагласни да је главни узрок велике кризе увођење јединствене валуте без јединствене државе. У приказу кризе евра највише ћу се користити анализама Јаниса Варуфакиса.

Идеје о формирању монетарне уније потичу из касних шездесетих година. Први покушај координације монетарне политике био је систем “змије у тунелу” (The snake in the tunnel), основан почетком седамдесетих. Циљ је био лимитација флукуација валута. Овај покушај завршио је неуспехом 1973. Европски монетарни систем уведен је 1979. (The European Monetary System) како би се управљало каматним стопама и валутним курсевима. Овај аранжман, који неки економисти оцењују као једнако неуспешан, важио је до оснивања ЕМУ. Њу чини деветнаест земаља чланица ЕУ, а колоквијални назив за ову групу држава је еврозона.

Моћ међународног финансијског система је расла, пронађен је нови механизам за производњу профита који је бржи, једноставнији и лукративнији. То је било трговање различитим европским валутама

Почетком шездесетих штедња је у Европи надмашила ону у САД, каматне стопе су биле ниже. Група америчких банака које су деловале интернационално и имале подружнице у Европи заједно са немачким, француским и британским финансијским институцијама, почеле су да издају обвезнице деномиране у доларима како би обезбедиле фондове намњене америчким клијентима по нижим каматним стопама. Европске монетарне власти закључиле су да то може довести до неравнотеже будући да одлуке о каматним стопама које доносе власти САД могу произвести значајне последице у европским економијама. Настао је нови феномен, креирање ликвидности од стране

Пише: Мирослав Самарџић
среда, 28 октобар 2020 09:47

приватног сектора. То је механизам који централне банке нису могле да контролишу. Моћ међународног финансијског система је расла, пронађен је нови механизам за производњу профита који је бржи, једноставнији и лукративнији. То је било трговање различитим европским валутама. Ресурси су концентрисани на једну валуту а потом су пребацивани на другу. За централне банке створен је нови проблем због континуираних и изненадних спекулативних удара. Масовна ликвидност у приватним рукама, која се кретала из једне валуте у другу, дестабилизovala је каматне стопе и компликовала управљање највећим европским економијама. У једном интервјуу из 1998. Жискар Дестен је објаснио да је постојао страх да ће флукуација валута угрозити заједничко тржиште и отворити могућност да се перманентним девалвацијама поправља конкурентна позиција, што води трговачким ратовима.

Француска није могла да се такмичи са успешнијом немачком привредом, што је шездесетих стално доводило до слабљења франка и јачања марке. У ситуацији када је франак везан за друге јаке валуте, он је постајао скуп, што је представљало велики проблем за француску извозну привреду

У бретонвудском систему флукуација валута била је ограничена, што није одговарало нарочито слабијим економијама. Оне нису могле да поправљају своју конкурентност већом девалвацијом свог новца. Француска није могла да се такмичи са успешнијом

Успон и криза Европске уније (II) - Оснивање и дефекти Европске монетарне уније (ЕМУ)

Пише: Мирослав Самарцић
среда, 28 октобар 2020 09:47

немачком привредом, што је шездесетих стално доводило до слабљења франка и јачања марке. У ситуацији када је франак везан за друге јаке валуте, он је постајао скуп, што је представљало велики проблем за француску извозну привреду. Осим тога девалвације су биле велики ударац француском националном поносу.

Жорж Помпиду изабран је за председника 1969. Он је очекивао да се проблем може решити тако што ће Немачка и Француска имати јединствену валуту. Помпиду није делио Де Голов евроскептицизам, мислио је да “више Европе” може решити француски проблем. Иако је монетарна унија постала приоритет француске дипломатије, ни Помпиду није хтео да се одрекне фискалног и државног суверенитета. Традиционални голисти, попут Мишела Дебреа, били су категорично против јединствене валуте, за њих је франак био национални симбол.

Франсоа Митеран изабран је за француског председника 1981. са мандатом да формира социјалистичко-комунистичку владу, повећа једнакост и обезбеди привредни раст. Био је то последњи покушај социјалдемократског радикализма. Велики светски финансијски спекуланти су очекивали пад франка и капитал је почео масовно да бежи у Немачку. Митеран 1983. одбацује првобитни план са уверењем да је просоцијалистичку политику могуће водити само на европском, а не на националном нивоу. Француска економија треба да буде изложена мерама штедње како би се тржиште новца уверило у сигурност франка и како би спекуланти престали да га нападају, али и како би се немачка елита уверила у супериорност француског кејнзијанизма.

Бундесбанк, немачка централна банка, фактички је постала централна европска банка без колективног мандата или одговорности

Већ средином шездесетих Немачка је обновила свој економски примат у Европи.

Њен спектакуларни привредни раст и растуће развојне асиметрије довели су до тога да је ДМ постала центар европског финансијског система, а друге валуте биле су фактички везане за њу. Бундесбанк, немачка централна банка, фактички је постала централна европска банка без колективног мандата или одговорности. Такви процеси довели су до немачке доминације и подређеног положаја других држава.

Французи су се надали да ће Европска централна банка (ЕЦБ) бити створена по њиховом моделу и да ће им омогућити да остваре свој првобитни план. Требало је уверити немачке бираче да је монетарна унија, у ствари, германизација Француске и дисциплиновање латинских држава.

Који разлози су приморали Немачку да прихвати евро? Немачки банкарски систем традиционално се састојао од неколико великих банака у Франкфурту и великог броја средњих и малих банака. Бундесбанк је својим операцијама спречавала стране спекуланте да преузму мање немачке банке, које су чиниле крвоток немачке привреде. Финансијализација је овакав систем угрозила, велике банке почеле су да кидају везе са немачком привредом. Због тога је Немачкој била потребна ЕЦБ, која би била под њеном контролом и која би одређивала карактер финансијализације у Европи, па би тако Бундесбанк могла да контролише велике немачке банке. Гувернер централне немачке банке Титмајер изјавио је 1992. да је монетарна унија између Немачке и Француске могућа само уколико се асиметрија између ових земаља замени прихватањем да Бундесбанк доминира европском економијом.

Пише: Мирослав Самарџић
среда, 28 октобар 2020 09:47

Пише: Мирослав Самарџић
среда, 28 октобар 2020 09:47

Пише: Мирослав Самарцић
среда, 28 октобар 2020 09:47

Успон и криза Европске уније (II) - Оснивање и дефекти Европске монетарне уније (ЕМУ)

Пише: Мирослав Самарцић
среда, 28 октобар 2020 09:47

